

SPRIEVODNÁ SPRÁVA

Identifikačné údaje

Názov:	Ideová štúdia Kostolné námestie Michalovce
Miesto stavby:	Michalovce, Kostolné námestie
Investor:	Mesto Michalovce

História Kostolného námestia:

Kostolné námestie bolo v minulosti srdcom mesta Michalovce. Odohrávali sa tu všetky dôležité udalosti, ľudia sa tu stretávali na trhoch, ktoré boli nielen miestom obchodovania, ale aj spoločenských stretnutí obyvateľov mesta aj blízkeho okolia.

Podľa historikov práve Kostolné námestie patrí medzi významné časti Michaloviec z hľadiska urbanistickej štruktúry a architektúry objektov. V ochrannom pásme nehnuteľných kultúrnych pamiatok sa tu nachádza kaštieľ Sztárayovcov, koniareň, park, rotunda a Rímskokatolícky kostol Narodenia Panny Márie.

Nad týmto historickým zákutím mesta bdie Duch archanjela Michala, ktorého miestne obyvateľstvo považuje za svojho patróna, a podľa historikov, práve svätý Michal bol pôvodcom názvu mesta Michalovce.

Účel navrhovaného riešenia:

Lokalita Kostolného námestia dlhodobo slúžila ako autobusové nástupište, no po vybudovaní nového autobusového nástupišťa a presťahovaní súčasnej autobusovej stanice z centra mesta, má Kostolné námestie šancu dostať to, čo mu dávno prináleží.

Nové námestie bude slúžiť svojim občanom opäť ako oddychová zóna, na ktorej sa budú stretávať kultúrne - spoločenské aj cirkevné aktivity, a priestor námestia sa prepojí s priľahlým parkom Kerta, ktorý aj v minulosti slúžil ako mestská relaxačná zóna.

Ideové riešenie:

Podstata nového usporiadania námestia je založená na prelínaní a kontraste starého a nového. Historicky podstatné objekty vytvárajú rámec návrhu, do ktorého sú zakomponované súčasné prvky, prepájajúce historickú časť Kostolného námestia s blízkou komunikáciou a rušnou križovatkou. Zároveň historizujúce prvky návrhu hľadajú kontinuitu medzi pôvodným a súčasným mobiliárom mesta.

Urbanistické riešenie:

Návrh vychádza z historického riešenia Kostolného námestia s pôvodnou jabložnou alejou.

Riešenie námestia s dvoma radmi stromov, po okrajoch peších trás, predurčilo celkové členenie námestia pre vytvorenie centrálnej zelenej plochy s umelým potôčikom a s pitnou fontánou. Zelená plocha s funkciou voľných hier detí, drobných piknikových posedení a stretnutí bude slúžiť návštevníkom tejto lokality bez obmedzovania vstupu na zeleň.

Hlavným expozičným bodom prepájajúcim históriu so súčasnosťou je vstupný, informačno propagačný objekt námestia, ktorý oddeľuje námestie od rušnej Hollého ulice, a zároveň otvára vstup na námestie.

Akcentom námestia bude socha svätého archanjela Michala od akad. sochára Jána Leška. Socha bude umiestnená v strednej časti námestia, na priesečníku osí rímskokatolíckeho kostola, kaštieľa a samotného námestia, a svojimi ochrannými krídlami bude objímať priestor Kostolného námestia aj centra mesta. Socha bude umiestnená na kruhovom podstavci s možnosťou sedenia.

Nové dláždené plochy sú navrhnuté pred vstupným informačným objektom, v tesnom napojení na hlavnú komunikáciu, a prechádzajú chodníkmi po oboch stranách stromovej aleje, až k soche svätého archanjela Michala. Tu sa dláždená plocha rozvinie do centrálnej časti námestia. Hlavná dláždená plocha bude členená drobnými architektonickými úpravami dlažobných povrchov s kamennými sedeniami a s nízkou zeleňou. V zadnej časti námestia, pri rímskokatolíckom kostole, bude zachovaná a revitalizovaná pôvodná zeleň, ktorá bude doplnená dláždenými chodníkmi, prechádzajúcimi do veľkej dláždenej plochy okolo kostola.

Z tejto plochy odporúčame zrealizovať vedľajší obslužný dopravný vstup do múzea vedľa koniarne, aby sa zamedzilo prechodu vozidiel cez hlavnú časť námestia. Pôvodný vstup do kaštieľa bude slúžiť hlavne pre peších, výnimočne pre prejazd vozidiel pri zvláštnych príležitostiach.

Z dôvodu odlahčenia dopravy okolo kostola, navrhujeme dopravné prepojenie ulíc Farská a Štúrova jednosmernou cestou tak, aby bol umožnený vstup do každého objektu a nemusel by sa používať vstup cez park, alebo tesne okolo kostola.

Celou plochou námestia povedie trasa cyklistického chodníka, čo umožní prepojenie cyklistického chodníka z centra mesta do parku Kerta.

Dláždené plochy so spevneným podložím budú riešené pre možnosť parkovania v prípade väčších kultúrno – spoločenských podujatí, cirkevných podujatí a pre parkovanie pri nedeľných bohoslužbách. Na zamedzenie vstupu vozidiel na dláždenú časť námestia, budú na ploche umiestnené pevné a mobilné parkovacie zábrany.

Na základe zadávacích podmienok je riešené územie ohraničené tak, že na severnej strane námestia sa vytvára klin, ktorý narúša celistvosť námestia. Odporúčame preto, aby sa tento klin zaradil do riešeného územia, a aby sa historické oplotenie umiestnilo na túto hranicu. Taktiež odporúčame upraviť riešené územie tak, aby severozápadný cíp pozemku vytváral plynulejší prechod na pešiu komunikáciu smerom na Stráňany, a tiež zaradiť do riešeného územia priestor styku námestia s Hollého ulicou.

Historicky boli obe mestské centrá navzájom prepojené, no v súčasnosti ich delí rušná Hollého ulica. Navrhujeme preto v budúcnosti prepojiť centrálnu mestskú zónu s Kostolným námestím pešou lávkou, s napojením na pešiu trasu smerom na Stráňany.

Jestvujúce objekty:

Na pravej strane námestia sa nachádzajú jestvujúce, málo udržiavané objekty s rôznou historickou hodnotou a rôznymi prevádzkami. Pre fungovanie námestia je vhodné oživiť parter týchto budov vhodnými prevádzkami, ktoré pomôžu celkovému fungovaniu námestia a navrhnúť vhodnú revitalizáciu objektov. Dláždená plocha chodníkov pred

týmito objektmi môže slúžiť na umiestnenie vonkajšieho sedenia so slnečníkmi pre menšie prevádzky kaviarne, pizzerie, čajovne a podobne.

Navrhované objekty:

Nový, informačno-propagačný objekt bude vstupnou bránou Kostolného námestia. Zasklené plochy objektu, ako oči námestia, budú obrátené k centru mesta, pričom zadná časť stavby plynulo prejde do trávinatej plochy medzi stromovou alejou. Na šikmej streche stavby bude zrealizovaná trávnatá plocha slúžiaca na hry detí, prípadne ako hľadisko pre vystúpenia rôzneho druhu. Strecha objektu bude kvôli bezpečnosti chránená skleneným zábradlím.

Ostatná časť stavby bude upravená predsadenou fasádou s motívom písma, ktoré v nás evokuje myšlienku na prvé, pre človeka najdôležitejšie písmo, napísané na kamenných tabuliach. Motív môže byť napríklad „ ARCHANIEL MICHAL OCHRÁNCA MESTA“, ktorý by sa opakoval.

Vstupný objekt bude slúžiť pre poskytovanie informácií, predaj suvenírov, predaj časopisov a príležitostné podávanie občerstvenia, kávy, čaju. Na bočnej strane objektu – zo strany jestvujúcej zástavby, sú navrhované verejné toalety, vrátane toalety pre imobilných. Predpolie objektu bude prekryté pláteným prístreškom s funkciou ochrany pred povernosťou.

Mestský mobiliár:

Informačné solitéry:

Hlavný peší ťah z centra mesta smerom ku kaštielu Sztárayovcov, bude riešený ako vedomostno-poznávací chodník, na ktorom sa stretneme s históriou mesta, historických kostolov a blízkeho kaštieľa. Informačné solitéry budú umiestnené vo výklenkoch pešieho chodníka, a ďalej pred múzeom kaštieľa.

V chodníku budú umiestnené kamenné podstavce z tesaného kameňa, s liatinovými replikami historických kostolov v Michalovciach, vrátane synagógy. Pod reliéfom kostola bude hladká plocha pre stručný popis histórie kostola.

Modernejšie, sklenené informačné tabule s možnosťou projekcie, budú situované pred vstupom do múzea. Tabule budú informovať o histórii Michaloviec, o kaštieli, prípadne v nich budú vložené rôzne iné informácie.

Navrhovaná zeleň:

Historická jabloňová alej vytvárala atmosféru pôvodného trhového námestia a poskytovala tieň a pohodu pozdĺž celého námestia. Súčasná stromová dvoj-alej bude umiestnená v strednej časti námestia a bude navrhnutá z listnatých stromov mestskej výsadby, napr. červený gaštan, javor, lipa a pod. Stromová zeleň bude doplnená nízkou zeleňou, napr. jasmín, plazivou zeleňou a trsovými trávami v trávnikoch pri soche a pri potôčiku. Ostatné plochy budú upravené trávnikmi.

Vodný prvok:

Voda, ako súčasť piatich živlov života, sa na Kostolnom námestí objaví ako potôčik, pretekajúci v zeleni medzi alejou. Prameň potoka bude umiestnený do pitnej fontány situovanej na rozhraní dláždenej plochy pred sochou a zelene. Vyústenie potoka bude riešené prepacom a cirkuláciou vody späť do prameňa. Pitná fontána, ktorá bude súčasťou

vodného prvku, bude napojená na pitnú vodu a výtok vody bude riadený manuálnym tlačidlom.

Lavičky:

Na dláždených plochách námestia budú umiestnené pevné kamenné lavičky, akoby vystupujúce z pásov kamennej dlažby pod nimi, a tiež mobilné lavičky. Typové mobilné lavičky budú doplnené po dohode s výrobcou, kovovým ozdobným ľudovým motívom, alebo motívom písma z fasády informačného objektu. Vedľa mobilných lavičiek budú umiestnené odpadkové koše.

Osvetlenie:

Osvetlenie námestia bude riešené exteriérovými stožiarovými svietidlami v historizujúcom duchu, ale s pečatou súčasnej doby.

Stožiare budú umiestnené pozdĺž prístupových chodníkov po oboch stranách námestia, a ďalej popri cyklistickom chodníku a oplotení kaštieľa až ku kostolu.

Okolo podstavca sochy v centre námestia, a pri vstupe na námestie pred informačným objektom, navrhujeme umiestniť exteriérové svietidlá do dlažby. Prídavné osvetlenie reflektorového typu bude riešené pri informačných artefaktoch a na osvetlenie plochy pred informačným objektom.

Historická hodnota námestia:

Kostolné námestie bolo centrom mesta už v stredoveku. Budúci archeologický výskum v tejto časti mesta môže priniesť cenné informácie o vývoji a osídlení mesta Michalovce, a veľa vecí, ktoré nám história mesta ukrýva, nám môže odhaliť.

V zmysle Územného plánu mesta Michalovce sa lokalita tohto námestia nachádza v Centrálnej mestskej zóne, a má opäť určené funkčné využitie ako pešia zóna.

Vzhľadom na existenciu vzácných kultúrnych pamiatok v tomto území, odporúčame navrhnuť túto lokalitu za pamiatkovú zónu.

Michalovce, júl 2014